

The combination photo shows the author and manager in Iran before the Islamic Revolution, left, and after (Photos Courtesy of Jacqueline Saper)

התאם את גודל התמונה וצבעיה לפי הדרישות

מחצאית מיני לחיג'אב

סיפורה של נערה בתקופה ההפיכה באיראן

מחצאית מיני לחיג'אב – סיפורה של נערה בתקופה ההפיכה באיראן

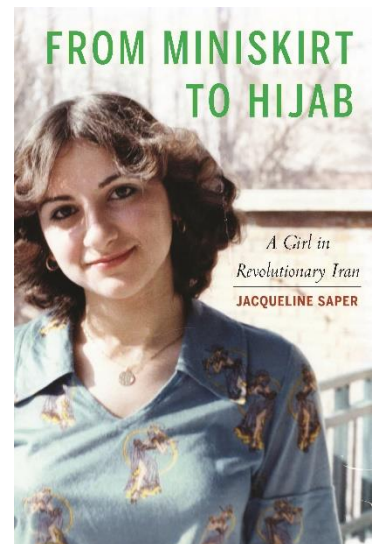
ג'קלין סייפר Jacqueline Saper, שנקראה על שמה של ג'קלין קנדי, נולדה בשנת 1961 בטהרן לאמא בריטית ואב אירני. לדבריה, זיווג נדיר בקהילה היהודית המסורתית האירנית בו כל הגברים היהודים נישאו באמצעות שידוך מוסדר לבנות הקהילה המקומית. אביה ז"ל, שהשלים את הדוקטורט להנדסה כימית ומטרולוגיה נשלח בתקופת מוחמד רזא שאה פהלווי לאוניברסיטת ברמינגהם באנגליה שם התאהב באימה, בחורה אשכנזייה בריטית והתעקש לשאתה לאישה בניגוד להצעות השדכן וכך היה זוג מעורב יחידי בקהילה היהודית. "ספרה לי ג'קלין, המתגוררת בפרבר בשיקגו. היא נאה, בהירה ושפתה האנגלית קולחת. בשל אימה, ג'קלין דו- לשונית: דוברת אנגלית ופרסית, מרצה

בנושאי איראן, מתורגמנית מפרסית לאנגלית וסופרת שזה עתה פרסמה את ספר ביכוריה הראשון "מחצאית מיני לחיג'אב: נערה בתקופת המהפכה האיראנית.

הספר מגולל את סיפורה האינטימי והאישי מילדותה המיוחסת באיראן, לפני המהפכה האיסלמית, דרך התוודעותה ההדרגתית לפרדוקסים בחייה, במשפחתה ובקהילה היהודית לאור השינויים הדתיים והתרבותיים בחברה סביבה. שלא כרוב יהודי אירן שנמלטו ממנה כשהשאה נמלט. ג'קלין חיה שמונה שנות חיים בתקופה השחור של חומייני וחווה את השינויים הפוליטיים על בשרה.

הם היו משפחה יהודית אמידה שהתגוררה בשכונת יוסוף עאבד "צפון תל-אביב", של טהרן, בבית גדול ממדים עם עוזרת. חייהם היו נפלאים וכללו טיסות תקופות לישראל וביקורים קיציים באנגליה במשפחת אימה. החיים היו נהדרים, חיי שוויון מלא, אירן הייתה אמריקה של האזור.

ג'קלין למדה בבית הספר היהודי הפרטי Ettetefagh ששכן במרכז העיר מול האוניברסיטה, מקום בו התרחשו לאחר מכן כל ההפגנות. בית הספר היוקרתי נחשב לבית הספר הטוב ביותר בממלכה, שמו הלך לפניו. 2000 תלמידים למדו בבית ספר עילית מוערך זה. כ-15% ממספר התלמידים לא היו יהודים והגיעו מתרבויות שונות כגון: מאמיני זורואסטריזם-הדת העתיקה בפרס לפני כיבוש האסלאם, בהאיים, נוצרים: ארמנים או אשורים ומוסלמים. כול התלמידים הגיעו ממשפחות אמידות, רובם בני גנרלים ואישים בעמדות מפתח בחברה שהיה באפשרותם היכולת לשלם את שכר הלימוד הגבוה. תוכנית הלימודים הייתה ליברלית על פי הנחיות משרד החינוך הממלכתי ורזא שאה פהלווי. מידי בוקר התקיימה תפילה בבית הספר וכמו כן נלמדו מספר שעות בשבוע לימודי יהדות ועברית כשההשתתפות בהם הייתה רשות. מי שבא בא - אף תלמיד לא חויב להשתתף. "חלק מחבריי הלא יהודים ידעו בעל פה את כל התפילות". צחקה ג'קלין. "היה שוויון מלא ואחוה בין כל המיעוטים והדתות".

בגיל 18, עם נישואיה הייתה עדה לתסיסה האזרחית של המהפכה האיסלמית בשנת 1979. היא המשיכה לחיות ברפובליקה האירנית בתקופה ההפכפכה. עברה לקהילת העיר שיראז עם בעלה ובין יתר הבעיות, הצטרחה להתחבא במקלטים כשפצצות עירקיות נפלו על ארצה במלחמת עירק-אירן. ג'קלין חזתה באימה במהפך היחסים לישראל. איראן הפכה לזרה ועוינת יותר עבורה. לכאורה, בין לילה עברה מחיי חופש חסרי דאגות של לבישת חצאית מיני, חולצות ללא שרוולים ולימוד בתיכון יהודי לחיי מתח מלווים בסימאות פנטיות. אחר המהפכה האסלאמית נותקו היחסים בין ישראל לאירן ושתי המדינות הפכו לאויבות מרות. אמריקה הפכה לשטן הגדול, ישראל הפכה לשטן הקטן.

"יהודי אירן החלו לחיות בפחד במיוחד לאחר הרדיפה אחר ראש הקהילה היהודית ואיש העסקים חביב אלקניאן הי"ד, שהוצא להורג בידי משטרו של חומייני, ב-9 במאי 1979. חטאו היה ציונות וקשירת קשרי מסחר עם ישראל.

"מלימוד בבית ספר יהודי ואהבת ישראל, משטר חומייני הבדיל בין ציונות ליהדות. ליהודים ניתן חופש פולחן אך הציונות נאסרה לחלוטין. "לאחר הריגתו של אלקניאן הורו לנו להעלים מהבית כל סממן ישראלי. הימצאות מוצרים ישראליים בבית היוו גורם סיכון רב. כל זכר של ישראל הוכחד". סיפרה. ג'קלין הייתה עדה לאינדוקטרינציה של ביתה בת השש לפוליטיקה איסלמית רדיקלית בבית הספר. "שמעתי אותה צועקת עם כולם " מוות לאמריקה ומוות לישראל". היא וביתה כמו כל הנשים ברפובליקה נאלצו ללבוש חיג'אב המכסה את כל שערותיהן. היינו חייבות לחבוש את החיג'אב כהלכה משום ששוטרי המהפכה האיסלמית "משטרת הצניעות" עברו ברחובות ועצרו את כל מי שלא נראתה להם מספיק 'צנועה'.

"הקהילה היהודית באיראן היא אחת הקהילות הוותיקות בעולם. שורשיה מעל 2500 שנה או יותר. בעבר חיו בה הנביא דניאל, אסתר ומרדכי. בעת מלוכת השאה הקהילה היהודית פרחו ומנתה כ-100,000 יהודים. מאז עליית חומייני כ-70,000 יהודים נמלטו מאירן טרום פרוץ המהפכה. חלקם עלו לישראל, וחלקם עברו לאירופה או אמריקה ונקלטו בקהילות הקיימות בלוס-אנג'לס או בפלורידה. הרפובליקה האסלאמית ערמה קשיים ולא אפשרה ליהודים לעזוב את אירן. אם משפחה יהודית חפצה לצאת מהמדינה, הממשל היה מנפיק רק דרכון לאחד מבני המשפחה – בן הזוג השני נשאר ברפובליקה כערבון. כך קרה שרק האישה וילדיה קבלו דרכון והבעל נאלץ להישאר ולברוח באופן לא חוקי לפקיסטן, ולהסתכן בריות משוטרים בגבול. משפחות מסוימות התאסלמו פיקטיבית קבלו את הדרכונים, נמלטו מאירן ושבו ליהדותם. כיום מתגוררים באירן כ-9000 יהודים. ג'קלין הצליחה להימלט בסופו של דבר לארה"ב בשנת 1987 עם בעלה ושני ילדיה. היא השאירה מאחור בית יפה, כלים נאים והגיעה עם שתי מזוודות. תיאור הימלטות המשפחה מפורט בספרה "מחצאית מיני לחיג'אב". ספורה הכואב מסביר כיצד אידיאולוגיות קיצוניות השוללות את חופש הביטוי וחרויות פרט אחרת משתלטות על מדינה ערבית והופכות אותה לחברה אסלאמית פונדמנטלית.

ספרה **Potomac From Miniskirt to Hijab: A girl in Revolutionary Iran** בהוצאת **Potomac Books- University of Nebraska Press** יתפרסם ב-1 באוקטובר בארה"ב, אנגליה ובקנדה. לפרטים:

www.jacquelinesaper.com